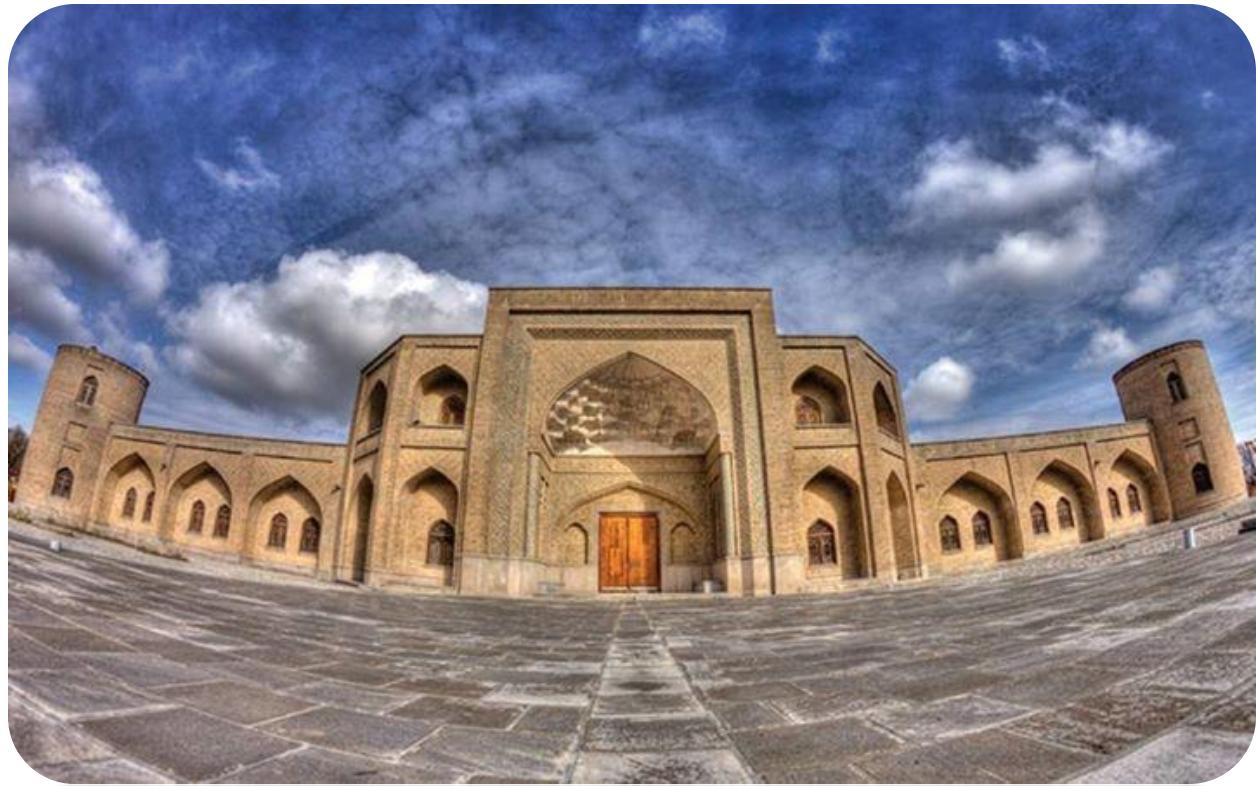

مرند اویکو

Mərənd öykü

مرند-ایلخانی کاروانسراسی

Web address:www.marand-oyku.arzublog.com

Facebook:www.facebook.com/marandoyku

Email:rezaaydin491@yahoo.com

گونئی آذربایجان حئکایه تاریخینه قیسا با خیش

حمید آرغیشین "۸۰ ایل حئکایه میز" کیتابیندان

خواصه ائدن: سید رضا حسینی

گونئی آذربایجان حئکایه تاریخینی قیسا شکیله ۵ موختليف دؤوره بؤلمک مومکون

دور:

۱۳۰۰-۱ جى ايلدن ۱۳۲۴ جو ايله كيمى

گونئی آذربایجان حئکایه ادبیاتی موستقیل بير ادبیات اولاراق ۱۳۰۰- جى ايلدن برى باشلانمیشدیر... فارس دیليندە حئکایه تاریخیمیزه با خمایاراق، آنا دیلیمیزدە يازیلان ايلک حئکایه نمونه لریمیز ۱۳۰۰- جى ايلدن سونرا ياعانیردیرلر...

گونئی آذربایجان، ۱۳۰۰ دن ۱۳۲۴- جو ايله جن اوزل بير سیاسی و ايجتیماعی دوروم ياشاییردی. ايکینجى دونيا موحارييە سى و موحارييە بىتدىكىن سونرا يارانان اور تام، آذربایجانىن سیاسى وضعیتىنده درين تاثير و ايز بوراخمیشدی.

۲- ميللى حوكومت دؤورو (۱۳۲۴)

آذربایجان موستقیل بير دئولت اولاراق ادبیاتی دا موستقیل بير پوروسييە داخيل اولموشدور. آنا دیلیمز اولان «آذربایجان توركجه سى» ميللى حوكومت طرفىندە رسمي ديل اعلام ائديلمىش و دستكله نيردى... ميللى حوكومت دئوروندە آذربایجانىن ادبى ديلى داها پيشگىنلىشمىشدىر... آذربایجانىن بير چوخ آدلیم شاعير و يازىچىسى آنا ديلله

رینده اوز گوج و يئته نكلرينى سيناديلار.مطبوعات صحيفه لرينده حئكايىھ ميز گئت-
گئدە او زامان دونيادا اوستون فورمالارى اولان رومانتيزم و رئالىزمى تجربه ائتدى.نئچە
حئكايىھ توپلۇمو دا بير ايل بويوندا نشر اولدو...ها بئله قوزئى آذربايجان يازىچىلارينين
اثرلىرىندن ده نمونه لر درج اولوندو.

٣- مىلللى حوكومت دئورىلدىكدىن سونرا ١٣٥٧ يىنقىلاپىناجا

تاسوفلە بير ايل سورن مىلللى حوكومتىن سورنرا يارانان آغىر آتموسفېرەد گونئى ادبىياتى
و گونئى حئكايىھ سى آغىر سىخىنتى ايلا قارشىلاشدى.بوتون الله كىچىن توركجه كىتاب
و نشرييە لرى قالاق-قالاق اودا وئردىلر.توركجه يازىب او خوماق ياساق اولدو.شاعيرلر و
يازىچىلار شىكىنچە يە معروض قالدىلار.بىر چوخ يازىچى سورگون و بعضىلرى ده وطندىن
كۈچمە يە مجبور اولدولار.گونئى يازىچىلارى فارسجا يازماغا مجبور قالدىلار.بونونا بئله
بو آغىر سىخىنتىلارا باش ايمە يىن، اوز آنا دىلىيندە يازىب حتى گىزلىجە يايىنلايان
يازىچىلارى دا تاپماق او لار.بئلنچى يازارلاردان اورنک اولاراق گىنجللى صباحى دن
«قارتال» حئكايىھ توپلۇسو، صمد بەرنگى دن «تلخون حئكايىھ سى»، غلامحسىن ساعدى
دن «قوردلار نمايشنامە سى»، على تبرىزى دن «شاه اسماعىل» رومانى و...آد آپارا
بىلەر يك.

٤- ١٣٧٥ دن ١٣٨٠ جى ايلە جان

١٣٥٧ - جى اينقلاب گئرچىكدىن ده بير دئورىيم ايدى. مىلتىن بير چوخ ايجتىماعى و
سياسى حياتىنى ده يىشدى. گونئى آذربايجان ادبىياتى دا پارلاق بير آشاما ييا آياق
قويدو. اينقلابدان يارانان اورتامدا آذربايجان توركجه سىندە بير چوخ درگى و گوندە ليك

نشره باشلادى. يئنه شاعيرلر و يازىچىلار يمیز اۆز آنا دىللرىنده يازماغا باشلادىلار... دونوق قالمیش ادبیاتىمیز يواش- يواش اولسادا اىرە لى گئدىردى. نشر اولان مطبوعاتدا حئكايە ئورنكلرى ده گؤزه چارپىردى. ۱۳۵۷ اينقلابى اثريىنده يارانان آچىق آتموسفر، بعضى سیاسى و ايجتماعى حادىشە لرلە باغلى اولاق گئت- گئدە محدودلاشدى. توركجه درگى و قىزت لر آزالماغا باشلادىلار. ۱۳۶۳ دن بويانا دئمك اوilar اكتر نشرييە لر قاپاندى و بىر- ايکى نشرييە دوام گتىرە بىلدى...

۱۳۷۶- ۱۳۷۰ جى ايللر آراسىندا بىر سира نثر كىتابلارى اورتايا چىخدى و نثر ساحه سىنده ادبیاتىمیزین آيدىن گله جك گونلرینىن اولماموش تولوغونو وئردى...

۱۳۷۶ دا اولكە ده گئدن سئچگى لردن سونرا توركجه نشرييە لر داها گوجلو نشره باشلادىلار. ظاھيرىدە يئنه آچىق بىر آتموسفر يارانمىشىدى... ۱۳۷۶- جى ايلدن ۱۳۸۰- جى ايله جن ديقته لاييق اولان حئكايە و حئكايە توپلوملارى چاپدان چىخدى. نشريمىز دئمك اۆز يولونو تاپمىش و گوجله اىرە لى گئتمىدە ايدى ...

۵- ۱۳۸۰ دان سونرا

۱۳۸۰ جى ايلدن بىر ادبیاتىمیز و اونونلا ياناشى حئكايە مىز باشقا بىر مرحلە يە آياق باسir. بو ايلدن بىر آذربايجان اويرنجى لرى طرفىندەن بوراخىلان اويرنجىسىل درگى لر، آذربايجان ادبیات و مطبوعاتى تارىخىنده پارلاق بىر صفحە يە ايمضاه آتىر... درگى لرى بوراخانلار اويرنجى و آيدىنلارىمۇز اولموش، بىلىم و اونيوئرسىتە موحىطىنە ياشادىقلارى اوچون دونيا ادبى آخىملارىلا دا تانىش ايدىلار. بو اوزدىن يازدىقلارى نشر و حئكايە لرىنەدە اونلارين اىزلرىنى گئرمك مومكۈندۈر. باشقا بىر آچىدان اويرنجىسىل

درگیلر یننى يازىچىلار اوچون بىر فورصت آلان ايدى.بو درگىلىرىن صحىفه لرىنده بو
گونكۇ حئكايە يازارلاريمىزدان ايلك حئكىلە ئورنكلرىنى بعض گۈرمك مومكوندور ...داها
كلاسيك قە ليپ لره سىغمايان يازىچىلار یننى سؤيلنتى شىوه لرى تجروبە ائتمە يە
باشلامىشلار.داها دوغروسو هر بىر يازىچى اۆزونە اۆزلى بىر يازى دىل
تاپمىشدىر.سەچىلمىش موضولار دا،اسكى ارباب-رعىت،كند احوالاتى،كاسىب-يوخسول
حئكايە سى يوخ،بلکە بوگونون ماجراالارى،مدرن حىيات و اونون داشىدېغى سورونلار و
هر ساپاقكى كىمى دىقت مركزىنده اولان آذربايجانىن دىل و مىللى مسئله لرى
اولموشدور...

١٣٨٠ - جى ايلدن بىر تېكنولوژى گلىشىمە سى سايە سىنده اينتېرنىت بوگونكۇ
ياشامىن بىر پارچاسى اولموشدور...بو گون گونئى آذربايغان ادبىاتى اينتېرنىت اوزه رينده
گوجلو بىر شكىلده دونيا اوخوجوسونا چاتدىرىلماقدادىر.ايندى هر بىر يازىچى و
شاعيرين اۆزونە عائىد اولان بىر سىتە و آن آزى بىر وئبلاگى واردىر.اوردا اوخوجولاريلا
يازىشىر هر آن دوشوندويونو اونلارلا پايلاشا بىلير...

سون سۆز بى كى،بو گون حئكايە ادبىاتىمىز دوشوندو يومدن داها خىزلى و داها گوجلو
ايىھ لى گئدىر.بو گون گنج يازارلاريمىز قۇدرت و دوشونجە ايله قلم چالىرلار و گونئى
آذربايغان حئكايە سى دونيا سوييە سىنده داها يوكسک،داها ايىھ لى لمىش و داها
اونجول بىر آشامايانا چاتىدىرا بىلە جىكلىرىنە اينانىرام...

سون